

**Familie
Kracht**

Eerste ervaringen met FamilieKracht

Of kinderen zich positief ontwikkelen en veilig kunnen opgroeien, hangt voor een belangrijk deel van de ouders af. Zij zijn de basis van waaruit het kind zich ontwikkelt. Helaas wordt problematiek bij kinderen vaak te eenzijdig behandeld, terwijl de oorzaken vaak in de problematiek van het hele gezin liggen. Dit geldt zeker voor gezinnen waarbij meervoudige en complexe problemen spelen die veel stress veroorzaken.

In april 2020 werd daarom gestart met de ondersteuning van multistressgezinnen in Amsterdam Zuidoost vanuit een multidisciplinair FamilieKracht-team. Hierin werken De Opvoedpoli, Altra en het Buurteam nauw samen. Het team bestaat uit (GZ-)psychologen, een kinder- en jeugdpsychiater, gezinscoaches, een systeemtherapeut, een jongerencoach, maatschappelijk werker en ouder-kindtherapeut.

Het Transformatiefonds Jeugd Amsterdam ondersteunde het project om de werkwijze op te zetten en om een eerste evaluatie te doen. In deze factsheet beschrijven we de resultaten en geleerde lessen.

“Ik heb niet alleen meer te zeggen, er wordt ook naar me geluisterd, er wordt ook gewoon met me meegedacht, er wordt niet met een vingertje naar mij gewezen, er wordt geen duim op mij gelegd.”
— Ouder

Wat is FamilieKracht?

FamilieKracht is een intensieve werkwijze voor multi-stressgezinnen met kinderen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar waarbij sprake is van (een vermoeden van) ggz-problematiek en een vastgelopen thuissituatie door maatschappelijke problemen. Het hoofddoel van FamilieKracht is dat het kind of de jongere zich binnen het gezin weer veilig en gezond kan ontwikkelen. Dat wordt bereikt door de veerkracht van alle gezinsleden te versterken en een effectieve stresshantering aan te leren. Ook wordt het netwerk van het gezin actief ingezet.

Elk FamilieKracht-traject bestaat uit 4 fases. In de startfase en analysefase is aandacht voor het opbouwen van vertrouwen en het grondig in kaart brengen van de krachten en problemen van het gezin. In de uitvoeringsfase wordt behandeling en begeleiding op maat aangeboden. In de afrondingsfase wordt een toekomstplan gemaakt en de intensieve hulp afgebouwd.

Onderzoekresultaten

Voor het onderzoek maakten we gebruik van dossieranalyses, vragenlijsten en focusgroepen met professionals. Daarnaast hebben we elf professionals, drie verwijzers en vier ouders en twee jongeren geïnterviewd over hun ervaringen. Op basis van praktijkervaringen en tussentijdse resultaten hebben we al verschillende aanpassingen gedaan aan de werkwijze en het werkproces.

Wie deden er mee aan FamilieKracht?

Tot en met mei 2021 zijn 18 kinderen/jongeren (10 meisjes en 8 jongens) uit 13 gezinnen ingestroomd. Het jongste kind was 4 en het oudste 17 jaar (gemiddeld 10 jaar). De reden van aanmelding verschilde per gezin. Voorbeelden zijn: relatieproblemen tussen ouders en huiselijk geweld in het gezin; verstoorde ouder-kindinteractie; verwerken van heftige gebeurtenissen door het hele gezin. Alle gezinnen ervoeren op meerdere levensgebieden problemen (kindfactoren, ouderfactoren, opvoedingsfactoren, gezinsfunctioneren, sociaaleconomische factoren, omgevingsfactoren en hulpverleningsfactoren). Maar liefst acht gezinnen ervoeren op alle levensgebieden problemen, de overige gezinnen op minimaal vijf levensgebieden.

“Bij andere hulp is het gewoon dat je een verhaal vertelt en het wordt gedaan. Hier keken ze wat dieper en ook echt naar mij en niet alleen naar mijn zoon. Dat is altijd wel fijn, want ik ben degene die de klappen op moet vangen als het niet lekker gaat. Dan is het ook fijn dat jij die ondersteuning krijgt.”

— Ouder

Waar lopen we tegenaan?

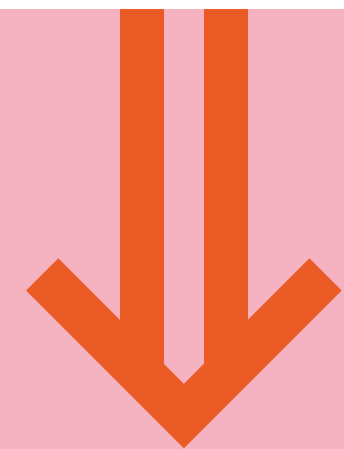
- De handleiding gaf professionals onvoldoende houvast voor het werken met FamilieKracht. Daarom hebben we een 'Toolkit' ontwikkeld met daarin instrumenten die de professional kan inzetten. Voorbeelden zijn een krachtenanalyse, toekomstplan en levenslijn.
- De analysefase kostte soms veel tijd, waardoor behandeling lang op zich liet wachten. Ook was het doel van de analysefase niet voor alle gezinnen duidelijk. Daarom wordt nu meer uitleg gegeven en worden duidelijke doelen gesteld voor de analysefase. Indien nodig starten we al in de analysefase met snelle behandeldoelen. Dit kan ook de motivatie van het gezin voor de rest van het traject vergroten.
- In het begin ontbrak een volwassenenbehandelaar in het team. Omdat de meeste ouders uit de ingestroomde gezinnen psychische problemen ervaren, is voor het slagen van FamilieKracht ggz-hulp voor volwassenen onmisbaar. Inmiddels is een volwassenenbehandelaar van het Expertisecentrum Transculturele Therapie aangesloten.

Wat hebben we geleerd?

- Het werken met leidende principes geeft houvast, maar het is wel belangrijk ze in concrete acties om te zetten.
- Integraal werken wordt door alle betrokkenen gewaardeerd, vooral de aanwezigheid van maatschappelijk werk.
- Het werken met de krachten van het gezin wordt als nuttig ervaren: het geeft inzicht en vertrouwen in het eigen kunnen van het gezin.
- Het is voor sommige ouders eerst nog wat onwennig ook hulp te krijgen, maar later zien zij het nut van gezinsgericht werken.
- Het betrekken van het netwerk, onder andere door inzet van Jouw Ingebrachte Mentor, is niet altijd makkelijk, maar levert voor de gezinnen wel veel op.
- Intensief gebiedsgericht werken is nodig voor deze gezinnen: hulp en ondersteuning moeten zo dichtbij huis mogelijk worden gezocht, maar ook inzet van lokale sociale basisvoorzieningen zoals sport en buurthuizen is belangrijk.

Casus

L. (5) wordt aangemeld door Samendoen. Hij groeit op met beide ouders en een broertje. Beide ouders hebben een migratieachtergrond en zijn laaggeletterd. Ze ervaren hun woonsituatie en hun gezondheidsklachten als erg stressvol. L. is angstig nadat hij meermaals heeft gezien dat zijn moeder fysiek onwel werd. Ook moeder heeft angstklachten waar zij al hulp voor krijgt. Het netwerk van het gezin is erg beperkt en bevindt zich voornamelijk in het land van herkomst van de ouders. In de analysefase worden de stressoren in kaart gebracht. In de uitvoeringsfase wordt gezinscoaching ingezet om de opvoedvaardigheden van ouders te versterken en ouders te leren hoe zij de emoties van L. kunnen helpen reguleren. L. krijgt traumabehandeling. Daarnaast helpt het Buurtteam bij het zoeken naar een woning.

Conclusie

FamilieKracht is een veelbelovende werkwijze voor de begeleiding van multistressgezinnen. Belangrijk is wel dat er ruimte blijft voor het leveren van maatwerk: elk gezin is anders en vraagt een andere aanpak, maar wel binnen de kaders van FamilieKracht.

Hoe gaan we verder?

Allereerst ontwikkelen we de werkwijze door op basis van de geleerde lessen en ervaringen. Zo passen we de handleiding aan en ontwikkelen we scholing voor professionals. FamilieKracht wordt voortgezet in Zuidoost. Daarnaast bekijken we of FamilieKracht in andere delen van Amsterdam of in andere settings kan worden ingezet, bijvoorbeeld als ambulante alternatief voor de JeugdzorgPlus.

Meer weten?

Wil je meer weten over het onderzoek naar FamilieKracht? Neem dan contact op met senior onderzoeker **Eline Möller**
→ eline.moller@opvoedpoli.nl
→ 06 – 40 95 71 31

Voor meer informatie over aanmelding bij FamilieKracht kunt u contact opnemen met het aanmeldteam van **De Opvoedpoli**
→ aanmeldenamsterdam@opvoedpoli.nl
→ 020 – 463 43 82

“Ik vroeg eerst ook wel naar wat het meeste op de voorgrond stond, maar dan was het toch allemaal rond het kind gecentreerd. Ik voel me nu wel wat meer gelegitimeerd om ook verder door te vragen naar werk, inkomen en huisvesting. Ik heb back-up van maatschappelijk werk alsof ik wat meer kan en mag.”

— Professional

